

ליל שבת קודש פרשת ואתחנן ה'תשס"ו

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ו המדבר מהתחנונים של תפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, איתא במשנה (אבות פרק ב') וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים וכו', כי אסור לאדם לעמוד עצמו על שום דבר, היינו שאסור להתעקש בתפלתו, שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דווקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה, בגזלה, רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן השם יתברך יתן, ואם לאו לאו, כמוכא במקום אחר, וזה: 'אל תעשה תפלתך קבע', מלשון גזלה, כמו שכתוב (משלי כ"ב): "וקבע את קובעיהם נפש", היינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנים או שאר צרכים, אסור להתעקש ולעמד עצמו בתפלתו, שדווקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפלתו, כי זה הוא תפלת קבע שלוקח הדבר בחזקה בגזלה, רק יתפלל רחמים ותחנונים כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר התפילה היא הדביקות וההתבטלות אל הקדוש ברוך הוא מתוך תפילתו, שאדם מדבק עצמו בו יתברך כל כך, עד שנתבטל כולו לפניו יתברך, ונכלל בו יתברך לגמרי, ועל שם זה נקרא "תפילה", על שם הדביקות וההתחברות, מלשון (בראשית ל') נפתולי אלקים נפתלתי, שתרגמו לשון התחברות (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד), ולכן תיכף ומיד שאדם מתבטל מלפניו יתברך מתוך תפילתו, הוא מוכן למסור עצמו לגמרי אל רצונו יתברך, שיהיה כמו שהוא יתברך רוצה, ולכן בוודאי לא יתעקש בתפילתו שיעשה הקדוש ברוך הוא דווקא את רצונו, כי כל רצונו הוא רק להיות כרצון השם יתברך, וכמאמר התנא (אבות ב') עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו, ולכן אם רצונו יתברך באופן אחר, בוודאי הוא מרוצה להיות כרצונו יתברך, וזהו סימן שהגיע אל דביקות התפילה, כשכל רצונו נכלל ברצון העליון, והוא רוצה רק כמו שהוא יתברך רוצה, שזהו סוד "בעלמא די ברא כרעותיה", שאדם מסתפק ומתרצה ברצון השם יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ז), מה שאין כן אם האדם מתעקש בתפילתו, שמוכרח הקדוש ברוך הוא למלאות בקשתו, זהו כמו שלוקח דבר בגזילה, כי אולי רצון השם יתברך באופן

אחר, ואם כן רצונו אינו כרצון השם יתברך חס ושלום, ואם כן לא יצליח בדרכו, והוא פגם "עיון תפילה", שעליו אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ה.) ג' דברים מזכירין עוונותיו של אדם וכו' עיון תפילה, וכן אמרו (שם) כל המעיין בתפילתו בא לידי כאב לב, שנאמר (משלי י"ג) תוחלת ממושכה מחלה לב, כי זה נקרא עיון תפילה, כשמתעקש שיעשה הקדוש ברוך הוא דווקא את תפילתו מחמת שהתפלל בכוונה (עין שם ברש"י, ובתוספות מסכת שבת ק"ח: ד"ה עיון תפילה), ואין זה שלימות התפילה כלל, כי עיקר התפילה צריך להביא את האדם לידי ביטול גמור מלפניו יתברך, עד שיתרצה לגמרי ברצונו יתברך לבד, ולא ישאר אצלו שום רצון עצמו כלל, ולכן אשרי הזוכה להגיע אל דביקות התפילה באמת, עד שכל תפילתו ברחמים ובתחנונים לפניו יתברך, להכליל ברצון העליון, כי אז בוודאי יזכה לפעול כל בקשתו אצלו יתברך, ויהיה נכלל בו יתברך לגמרי על ידי תפילתו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (דברים ג') ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ופירש"י אין ואתחנן אלא לשון מתנת חנם, אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם וכו', דבר אחר, זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפילה וכו', עיין שם, ויש להבין למה דייקא כאן השתמש משה רבינו עם לשון של "ואתחנן", שהיא לשון מתנת חנם, ובלשון של "תחנה", שהיא אחד מן העשרה לשונות שנקראת בהם התפילה? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי משה רבינו לימד אותנו סוד הנ"ל, שהתפילה צריך להיות בדרך של רחמים "ותחנונים", שזהו "ואתחנן", אם יתן השם יתברך יתן, ואם לאו, לאו, וכמו שמשה רבינו בעצמו עשה, שהתפלל תקט"ו תפילות כדי ליכנס לארץ ישראל, אבל כשאמר לו הקדוש הוא (פסוק כ"ו) רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, לא התעקש עוד, וביטל את רצונו לפני רצון השם יתברך לגמרי, שזהו ענין תפילה במתנת חנם, שאין האדם סומך על מעשיו הטובים, או על התפילה שהתפלל בכוונת הלב, שהוא פגם עיון התפילה הנ"ל, רק מוסר את עצמו לגמרי אליו יתברך, ומבקש כעני בפתח, וכאביון הדורש מתנת חנם, אם יתן השם יתברך יתן, ואם לאו לאו, שזהו שלימות התפילה באמת, ולכן השתמש משה רבינו עם לשון "ואתחנן", ללמד אותנו דרך התפילה, שהתפילה צריך להיות בדרך של רחמים ותחנונים דייקא, ואז בוודאי פועלים דברים גדולים בתפילתו, כי זוכה בתפילתו להכליל ברצון העליון, שזהו השלימות הכי גדול.

ובזה יובן מה ששמעתי מאבי מורי זי"ע (עי' ספרה"ק "מנחת זאב" ריש פרשת ואתחנן) לפרש את דברי המדרש, ואתחנן אל ה', אל תקרי "אל" ה', אלא "על" ה', וצריך ביאור, והסביר אבי מורי זי"ע, על פי המובא במדרש (עי' פרשת דרכים דרוש ה') שאם משה רבינו היה נכנס לארץ ישראל, לא היה נחרב בית המקדש, ולא היו ישראל הולכים בגלות, ולכן היתה כל תפילתו של משה רבינו ליכנס ישראל לטובת השכינה, שלא ילכו ישראל בגלות, כי השכינה עם ישראל בגלות, וכמו שכתוב (תהלים צ"א) עמו אנכי בצרה, וכתוב (ישעיה ס"ג) בכל צרתם לו צר, ולא היתה תפילתו של משה בשביל טובת עצמו כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה י"ד.) וכי לאכול מפריה היה צריך וכו', רק משה רבינו רצה ליכנס לארץ ישראל, כדי שלא יהיה עוד גלות, ולא יהיה צער להשכינה, וזהו ואתחנן אל ה', אל תקרי "אל" אלא "על", כי כל תפילתו היתה על ה' ועל שכינתו הקדושה, שלא ילכו בגלות, וכל זה מובן מאד על פי דברי רביז"ל הנ"ל, שכל תפילת הצדיקים רק להכליל ברצון העליון, למען טובת השכינה, ולא לטובת עצמם כלל, ולכן בוודאי אינם מתעקשים בתפילתם, רק מוסרים עצמם לגמרי אליו יתברך, שיהיה הכל כרצונו יתברך, שזהו העיקר, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתפילה ובתחנונים תמיד, ונזכה למסור עצמינו לגמרי אליו יתברך, עדי נזכה להכליל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ואתחנן ה'תשס"ו

בשבת קודש בבוקר, היתה שמחת הבר מצוה לאחד מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י (נצ"ל נ"י), ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת ואתחנן ה'תשס"ו

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב מהתלהבות ודביקות התפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), באמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, 'שמלא כל הארץ כבודו' (ישעיהו), והקדוש ברוך הוא עומד בשעת התפלה, ושומע התפלה, ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול, והיה מדקדק מאד לכוון את דבריו, ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל כך, ואינו מדקדק כל כך, וכל אחד לפי מיעוט שכלו וידיעתו, כן התלהבותו ודקדוקו, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר ההקדמה וההכנה לעבודת התפילה היא נקודת האמונה, שיאמין האדם שהקדוש ברוך הוא עומד עליו בשעת התפילה, ושומע כל דיבור היוצא מפיו, כי כשיכנים בעצמו נקודה זאת של אמונה, וגם יקבע ידיעה זאת בלבו בידיעה שלימה, אזי בוודאי ידקדק מאד לכוון בתפילתו, ויתלהב אליו יתברך מאד מאד מתוך תפילתו, כי הלא הקדוש ברוך הוא שומע כל דיבור היוצא מפיו, והקדוש ברוך מתאוה לתפילתו ולתפילת כל בר ישראל, אם כן בוודאי ראוי להתעורר מאד בעבודת התפילה, ולהרבות בתפילה בכל מקום ובכל זמן, ומה שאין האדם מדקדק כל כך בתפילתו, ואינו מתלהב בעבודת התפילה, זהו מחמת שנסתר ממנו נקודת האמונה, ונכנס בלבו כל מיני קושיות וספיקות, היש ה' בקרבינו אם אין (שמות י"ז), ומתחיל לשאול אם הקדוש ברוך הוא באמת צריך את התפילות שלו, וכל זה בא מקליפתו של עמל"ק, ששמו בגימטריא ספ"ק, והוא מכנים כל מיני ספיקות ובלבולים במוח האדם, שהם מחשבות של כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי האמונה הפשוטה היא לדעת שמלא כל הארץ כבודו, והוא יתברך רוצה וחפץ בתפילתן של ישראל, וכמו שאומרים ב"אני מאמין", אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין לזולתו ראוי להתפלל, ולכן כל מה שאדם קובע בלבו ידיעה זאת, כן דקדוקו והתלהבותו בתפילתו, וכן יזכה לפעול כל בקשת לבו לפניו יתברך, אשרי מי שזוכה לעסוק בתפילה תמיד.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (דברים ג') ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ואיתא בבעל הטורים, סמך "ה' אלהיכם" ל"ואתחנן", לומר, שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, עיין שם, היינו, כי פרשה הקודמת מסיימת, לא תירא מהם כי "ה' אלהיכם" הוא הנלחם לכם, וסמך זאת לתיבת "ואתחנן" לומר, שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, ויש להבין מה מלמד אותנו הבעל הטורים בזה, הלא כתיב גם בפסוק זאת ואתחנן "אל ה'", שהוא ענין שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, וגם הלא גמרא מפורשת היא (פנהדרין כ"ב.) המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו, שנאמר (תהלים ט"ז) שויתי ה' לנגדי תמיד, ואם כן מהו תוספת הלימוד מכאן? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר ההקדמה לעבודת התפילה, הוא לקבוע בלבו ידיעה הנ"ל שמלא כל הארץ כבודו, והקדוש ברוך הוא עומד עליו בשעת התפילה ושומע כל דיבור היוצא מפיו, נמצא שבוודאי הבא להתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו, ואז בוודאי ידקדק ויתלהב מאד בתפילתו, אבל לזה צריכין להלחם עם כל המחשבות זרות והבלבולים שרוצים להחליש דעתו, ולהסתיר ממנו ידיעה זאת, שהם כלליות קליפות עמלק ושאר מלכי אומות העולם הרוצים למנוע נשמות ישראל מעבודת התפילה, ומלהתדבק בקונם, ולכן מקודם כתיב "לא תיראום", היינו שלא תיראו ולא תפחדו כלל מכל הקליפות האלו שרוצים למנוע אתכם מעבודת התפילה, רק תדעו "כי ה' אלהיכם הוא הנלחם לכם", היינו שהשם יתברך נלחם בעדכם, ועומד עליכם לשמור אתכם מכל הקליפות הרעות האלו, ובזה תקיימו "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד", ואז בוודאי תמשיכו לקיים "ואתחנן אל ה'", היינו לעסוק בתפילה תמיד בדקדוק ובהלהבות גדול, כי מיד שתדעו בידיעה שלימה שהשם יתברך עומד עליכם בשעת התפילה, בוודאי תעסקו בתפילה תמיד, והבן, והשם יתברך יזכינו לעסוק כל ימינו בתפילה ובהתבודדות, עדי נזכה לפעול כל בקשתינו אצלו יתברך, ולראות בנחמת ציון וירושלים במהרה בימינו אמן ואמן.

